

מ"ת 1361/08/14 - מועצב עטיה נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"ת 1361-08-14 מדינת ישראל נ' עטיה

בפני המבקש	כב' השופטת אפרת פינק
נגד המשיבה	מועצב עטיה ע"י ב"כ עו"ד מחמד ענבוסקי מטעם הסניגוריה הציבורית
	מדינת ישראל באמצעות שלוחת מעצרים שפלה מרכז

החלטה

המבקש עותר לפסוק לו פיצויים וזאת בגין מעצר שווא שלטענתו היה נתון בו החל מיום 17.8.14 בשעות הצהריים ועד יום 20.8.14 בשעות הצהריים.

רקע

- נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של כניסה ושהייה בישראל שלא כדין, עבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים, ועבירה של נהיגה ללא רשיון וללא ביטוח. יחד עם כתב האישום הוגשה בקשה לעצרו עד תום ההליכים.
- בית המשפט (כבוד השופטת רבקה גלט), בהחלטתו מיום 7.8.14, הורה על שחרורו בתנאים, וביניהם חתימה של שני ערבים ישראלים על ערבות צד ג' בסכום של 8,000 ₪ וכן הפקדה של 8,500 ₪ במזומן.
- המבקש לא עמד בתנאים והובא מפרעם לפעם לבית המשפט לשם תזכורת ערבויות.
- לדיון ביום 17.8.14 התייצבו שני ערבים ישראלים והמבקש ביקש להפחית את סכום ההפקדה.
- בהחלטתי מיום 17.8.14 קבעתי, כי בחלוף 10 ימים מאז שניתנה החלטת השחרור, השתכנעתי כי אין בידי המבקש להפקיד את סכום הכסף שנקבע. לאור האמור, הוריתי על הפחתת ההפקדה לסכום של 3,000 ש"ח. בד בבד, הוריתי כי הערבים יחתמו על ערבויות בסכום גבוה יותר מזה שנקבע בהחלטה מיום 7.8.14. קבעתי כי דיון תזכורת ערבויות יתקיים תוך 24 שעות.
- בתום הדיון, ביקשה נציגת המבקשת לעכב את ביצוע ההחלטה משום שבדעת המשיבה להגיש ערר והודיעה, כי החלטה סופית בדבר הערר, תתקבל עד לשעה 17:00 באותו יום.
- בהמשך לכך, עיכבתי את ביצוע ההחלטה למשך 48 שעות, הוריתי כי המשיב רשאי להתחיל בהליכי שחרור, וקבעתי, כי אם המשיבה לא תודיע עד לשעה 17:00 כי יש בדעתה להגיש ערר, ישוחרר המבקש ללא

החלטה נוספת.

8. לאור הודעת המשיבה שהתקבלה קודם לשעה 17:00, כי יש בדעתה להגיש ערר, ולבקשת המשיבה, הוריתי כי המבקש יובא לבית משפט המחוזי ביום 19.8.14.
9. ביום 19.8.14, בשעות הבוקר, הועברה לעיוני הודעה של המשיבה, שלפיה לאחר בחינה נוספת החליטה שלא להגיש ערר. לאור זאת, ביקשה להורות על ביטול עיכוב הביצוע, ביטול הזימון של המבקש לבית המשפט המחוזי והעברת ההודעה לשירות בתי הסוהר.
10. מיד לאחר העיון בהודעת המשיבה הוריתי כי המשיב ישוחרר כאמור בהחלטתי מיום 17.8.14 וכי יבוטל זימונו של המשיב משירות בתי הסוהר לבית המשפט המחוזי.
11. אולם, בשל סמיכות הזמנים, המשיב כבר הובא על ידי שירות בתי הסוהר לבית המשפט המחוזי. המשיב לא שוחרר בהמשך להחלטתי מיום 19.8.14.
12. בשעות הצהריים המאוחרות של יום 19.8.14, כאשר נודע לי כי המשיב טרם שוחרר, סברתי, בשגגה, כי לא עמד בערבויות. לאור האמור, קבעתי כי דיון תזכורת ערבויות יתקיים ביום 20.8.14.

טענות הצדדים

13. בדיון שהתקיים לפניי ביום 20.8.14 טען בא כוחו של המבקש, כי מעצרו של המבקש במועדים הנזכרים היה מעצר שווא, לאחר שעמד בתנאי השחרור כבר ביום 17.8.14 ומכאן כי יש לפסוק פיצויים בסכום של 10,000 ₪ בגין כל יום שבו היה המבקש נתון במעצר שווא.
14. המשיבה הגישה התייחסותה לבקשה ביום 21.8.14. בתגובתה טענה, כי אכן היה בדעת המשיבה להגיש ערר, כפי שהודיעה לבית המשפט ביום 17.8.14, אלא שלאחר שיקול דעת נוסף החליטה שלא להגיש ערר. בהמשך הודיעה לבא כוח המבקש כבר ביום 18.8.14 אודות ההחלטה וכן שלחה ההודעה בפקס לבית המשפט בשעות אחר הצהריים. בתגובתה ציינה, כי "לא ניתן היה ליצור קשר טלפוני עם המזכירות שכן לא היה מענה במזכירות בית המשפט". ביום 19.8.14 בדקה המשיבה מול מזכירות בית המשפט כי הפקס התקבל וכי ניתנה החלטת שחרור. בנסיבות אלו, אין בידיעת המשיבה מקור התקלה לאי שחרורו של המבקש מיום 18.8.14 ועד יום 20.8.14. לאור האמור סוברת המשיבה כי פעלה ביושר ובהגינות ואין מקום לפסוק פיצויים כנגדה.
15. בא כוח המבקש הגיש תגובה לתשובה. בתגובתו, ציין כי בגין תקלה של רשויות המדינה היה המבקש נתון במעצר שווא, הגם שעמד בתנאי השחרור. מכאן כי הגורם שהביא לתקלה אינו רלוונטי, בין אם מדובר ברשויות התביעה, שירות בתי הסוהר או בית המשפט. עוד הוסיף וטען, כי עיכוב ביצוע החלטת בית המשפט למשך 48 שעות מהחלטת השחרור לא נועדה לאפשר לרשויות התביעה שהות ממושכת לקבלת החלטה בדבר הגשת ערר, אלא לאפשר לבית המשפט המחוזי לקבוע דיון לשמיעתו. השתהות התביעה, בנסיבות אלו, בקבלת ההחלטה, גורמת לתקלות, כפי שאירע במקרה שלפנינו.

דיון

16. כבר בהחלטתי מיום 20.8.14 קבעתי כי בתיק שלפניי נפלה תקלה חמורה, וזאת משום שהמשיב היה עצור שלא כדין בניגוד להחלטה שהורתה על שחרורו, והגם שעמד בתנאי הערובה וההפקדה שנקבעו בהחלטת השחרור מיום 17.8.14. נימוקים למסקנתי בדבר קיומה של תקלה כבר פירטתי בהחלטתי הנזכרת.

17. עם זאת, אין באפשרותי לפסוק בהליך זה פיצויים לטובת המשיב וזאת ממספר נימוקים שאפרט להלן.
18. ראשית, לא נטען בפניי מהו מקור הסמכות לפסיקת פיצויים בנסיבות הענין. אין המקרה שלפניי מתאים לנסיבות המנויות בחוק לפסיקת פיצויים בהליך פלילי (ראו: סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996).
19. אמנם, ייתכן כי פסיקת פיצויים אפשרית מכוח סמכותו הטבועה של בית המשפט לעשיית צדק (ראו והשוו: דיון בסמכות הטבועה של בית המשפט לחייב בהוצאות בבע"מ 3778/12 **גלפנבוים נ' מדינת ישראל ואח'** (29.9.14)). אולם, אין אני סבורה כי הליך המעצרים הוא המתאים לבירור שאלת חבותה של המדינה בתשלום פיצויים למשיב, בנסיבות המקרה שלפניי, וזאת מהטעמים הנוספים שיפורטו להלן.
19. לא ניתן לקבוע בהליך שלפניי מיהו הגוף האחראי לתקלה שאירעה. המשיבה, בתגובתה, התייחסה אך לתפקידה של לשכת התביעות. ממילא לא קיבלתי כל התייחסות מגופים אחרים שעשויים להיות רלוונטיים - כגון שירות בתי הסוהר, משטרת ישראל, הנהלת בתי המשפט - שכלל אינם צד להליך המעצר.
20. יתר על כן, קיים קושי מובנה לקבוע בהליך המעצר, וללא שמיעת ראיות, ממצאים עובדתיים הנדרשים להכרעה, הן באשר לשאלת החבות והן באשר לקביעת הנזק. בין היתר נדרשת הכרעה עובדתית בשאלות כדוגמת: כמה זמן בדיוק הוחזק המשיב במעצר שלא כחוק, מדוע לא שוחרר קודם לכן, באיזו שעה הגיעה הודעת המשיבה לבית המשפט ומדוע לא הועברה באופן מיידי לעיון שופט, מה הנזקים שנגרמו למשיב, וכיוצא באלה.
21. גם מעיון בפסיקה עולה, כי שאלות של חבות בפיצויים בגין מעצר שווא נדונות, כענין שבשגרה, בהליכים אזרחיים. במסגרת הליכים אלו יש לבחון לא רק את השאלה אם המעצר היה שלא כחוק, אלא גם אם פעלו הרשויות בצורה רשלנית ובלתי סבירה (ראו, למשל: ע"א (י-ם) 3006/09 **פרדמן נ' מדינת ישראל** (20.8.09); ע"א (י-ם) 5001/10 **בן גביר נ' מדינת ישראל** (25.10.12); ת.א (י-ם) 9401/07 **יוסף נ' מדינת ישראל** (21.4.13)).
22. לאור כל האמור, ומבלי לגרוע מהקביעה כי אכן אירעה תקלה, נראה כי אין הליך המעצר ההליך המתאים לבירור שאלת החבות בפיצויים בגין מעצר שלא כדין וגובהם. לאור האמור, נדחית בקשת בא כוח המשיב לפסוק לו פיצויים במסגרת הליך זה.

ניתנה היום, ב' חשוון תשע"ה, 26 אוקטובר 2014, בהעדר
הצדדים.